

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

KOHALIKU OMAVALITSUSE RINGMAJANDUSE TEEKAART LOKSA LINN

Seisuga 31.08.2023

Koostatud projekti tegevuse „Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes” raames.

KESKKONNAAGENTUUR

TAL
TECH

KLIIMAMINISTEERIUM

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Kohaliku omavalitsuse ringmajanduse teekaart

VALD/LINN	LOKSA LINN
TEEKAARDI KOOSTAJA	Arendus- ja keskkonnanõunik Karin Ilves
TOIMETAJAD	Tarmo Tuisk, Jaana Merisaar
KOOSTAMISE PERIOOD	3. mai – 31. aug 2023

Käesolev teekaart on koostatud eesmärgiga näidata omavalitsuse ringmajanduslike tegevuste prioriteete, eelistusi, kitsaskohti, lahendusi, konkreetseid tegevusi ning potentsiaalset koostööd erinevate sidusgruppide või teiste omavalitsustega.

Teekaardis on kaetud järgmised keskkonnaga seotud teemavaldkonnad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes;
- ringmajandusala teavitustegevus;
- jäätmemajanduse edendamine;
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine;
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes.

Teekaardis on kaetud järgmised äri- ja koostöömudelitega seotud teemad:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine;
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine;
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel;
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil;
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine.

SISUKORD

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID	4
II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD	5
III TEGEVUSKAVA	7
IV KOOSTÖÖ	8
LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS.....	9
LISA 2. ARENGU INDIKAATORID	10

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID

KESKKONNATEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

Kõrgeima prioriteediga:

- jäätmemajanduse edendamine

Vähem olulise prioriteediga:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes
- ringmajandusalane teavitustegevus
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes

ÄRIMUDELITE ARENDUSE JA KOOSTÖÖ TEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

Kõige prioriteetsemad:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine

Vähem prioriteetsemad:

- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD

PARIMAD RINGMAJANDUSE PRAKTIKAD, MIDA OMAVALITSUS RAKENDAB

Jäätmejaamas toimib taaskasutusosakond. Kasutuskõlbulikud esemed lähevad taaskasutusse.

KESKKONNAGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

KOV-ide koostööprojektid:

- keskkonnasõbralike (riigi)hangete kompetentsikeskus
- avalike hoonete ja teehituse rohehanked

Prioriteetsed parimad praktikad, mis pakuvad huvi:

- ringmajandusalane teavitustegevus
 - "ringmajanduse saadikud" ettevõtetesse
- jäätmemajanduse edendamine
 - nutikad prügikastid
 - ehitus- ja lammutusjätmete müügiplatvorm
 - piirkondlikud jäätmekäitlustehased (sh biogaasi tootmine)
 - jäätmejaama või -keskuse laiendamine ringmajanduse otstarbel
 - avalike jäätmekogumiskohtade ühine kaasajastamine, ühised jäätmekavad;
 - jäätmetaristu, sh jäätmejaamade ühine majandamine;
 - jäätmejaamades üksteise jäätmete käitlemine;

Vähem prioriteetsed praktikad:

- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes
- Rohelise Kontori sertifikaadi saavutamine KOV-i asutustes
- EMAS sertifikaat

ÄRI- JA KOOSTÖÖMUDELITEGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Peamine ringmajanduse koostööpiirkond on Harju maakond koos Tallinna linnaga. Teised koostöösuhted naaberomavalitsuste ja partneromavalitsuste vahel.

KOV-ide koostööprojektid:

- Ringmajanduse valdkonnas ühine teavitamine ja kaasamine : keskkonnanädala või - kuu üritused jm;
- ettevõtluse kaardistamine ringmajanduse edendamise perspektiivist;
- jäätmejaamade juurde ringmajanduslike lahenduste loomine: korduskasutuspunktid, kompostimisalad, parandustöökojad jm;
- maavaradega seotud küsimused;
- energia- ja kliimakavade ühine koostamine;
- biojätmete väärindamine.

Prioriteetsed praktikad, mida KOV tahaks rakendada:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine
 - tööstussümbioos
 - bioenergia ressursside ja kasutuspotentsiaali kaardistamine
 - tegevuskava kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamiseks
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine
 - olulusringi hindamise rakendus ettevõtetele
 - praktiline ringmajanduse ärimudelite juhend ettevõtetele näidete ja käepäraste tööriistadega
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel
 - tööstussümbioosi edendamine
 - ringmajandusürituste (temaatilised seminarid, laadad jm) korraldamine
 - maakondliku ringmajanduse spetsialisti ametikoha loomine
 - ringmajanduskeskused / parandustöökojad / uuskasutuskeskused
 - koostöö lähivaldadega: ühine jäätmekava, energia- ja kliimakava, ringmajanduse kompetentsikeskus vms
 - maakondlikud koolitused, eksperdid

Vähem prioriteetsed praktikad:

- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil
 - ringse linna/piirkonna projekt
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine
 - ringmajanduse kompetentsikeskus (riiklik/piirkondlik/KOV-i piires)
 - ringmajanduse kohalik või piirkondlik toetusmeede
 - KOV või omavalitsusliidu algatatud detailplaneeringud ja projektid spetsiifiliselt ringmajanduslike äripindade loomiseks ja edendamiseks

III TEGEVUSKAVA

Keskkonnaga seotud teemadel:

- ringmajandusalane teavitustegevus
- jäätmemajanduse edendamine

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Kampaaniad – nt "kuhu viia", liigiti kogumise propageerimine ja olelusringi tutvustamine	Ei piisa KOV-i ülestest kampaaniatest, peab olema laiemahaardelisemana. Kaasama peab ka kõrval KOV-e	Lähitulevikus

Äri- ja koostöömudelitega seotud teemadel:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Info- ja kogukonnapäevad, tegijate omavahel kokkuviimine	Koostöös naaberomavalitsustega	Lähitulevikus

Uuringuid või analüüsid, mida KOV peab oluliseks ringmajanduse valdkonnas läbi viia

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Valdkonniti tegutsejate kaardistamine KOV-is (ja naaber- KOV-is)	Selleks, et viia tegutsejad omavahel kokku, et nad saaks nt tootmisjääke jagada teistele toormeks on vaja teada, kes millega tegeleb ja mis jääke tekib (nt Loksa, Kuusalu ja Haljala)	Lähitulevikus

IV KOOSTÖÖ

Peamine ringmajanduse koostööpiirkond on Harju maakond koos Tallinna linnaga. Vastavalt vajadusele toimub koostöö kahe või enama naaberomavalitsuse vahel sh ühised jäätmekavad ning energia- ja kliimakavad. Olulisteks koostöökohtadeks on jäätmetaristu - sh jäätmejaamade - ühine majandamine, maavarade küsimused, biojätmete väärimine jpm.

RINGMAJANDUSE ALANE KOOSTÖÖ OMAVALITSUSE TERRITOORIUMIL

Loksa on väike omavalitsus. Loksa jäätmejaama ja muid teenuseid kasutavad ka Haljala ja Kuusalu valla elanikud. Tegevused peaksid olema koostöös.

RINGMAJANDUSE ALANE MAAKONDLIK KOOSTÖÖ

Eelnev koostöö ületab varasemate maakondade piirid, mis näitab, et seda tüüpi koostöö on vajaduspõhine, haldusjaotus pole enam piiranguks, riigi tasemel tuleks seda soodustada ja toetada.

LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS

ETTEPANEKUD RIIGILE, ET OMAVALITSUSE TÖÖ RINGMAJANDUSE ARENDAMISEL OLEKS TÕHUSAM

1. Ringmajanduse arendamisel on esmajärgus vaja keskenduda suurtootjatele ja see tähendab, et KOV-i ülestest tegevustest jääb väheseks. Jah, KOV saab propageerida ringmajandust lõpptarbijatele (ja ka ettevõtetele) kuid suurem ressurss läheb juba kaduma tootearendusel. Sealhulgas ka tootejääkide pakkumine teistele tootjatele toormeks. Siin jäävad KOV käed lühikeseks ning koordineerivaks pooleks peab olema riigiülene ametkond.
2. Ringmajanduse arendamiseks on riigil vaja suunata rahalisi vahendeid ka omavalitsustele, mille abil edendada kohalikku ettevõtluse ringmajandust.

LISA 2. ARENGU INDIKAATORID

1. JÄÄTMEAJANDUSE EDENDAMINE

1.1. Jäätmekava. Millisele lävendile vastab KOV-i kehtiv jäätmekava?

Eeskujulik - jäätmekavas on määratud eesmärgid ja tegevused, kuidas suurendada jäätmete ringlusse võtmist.

1.2. Jäätmehoolduseeskiri. Millisele lävendile vastab kehtiv jäätmehoolduseeskiri?

Eeskujulik - jäätmehoolduseeskirjas on sätestatud, et korraldatud jäätmeveo raames on liigiti kogumine (lisaks segaolmejäätmetele vanapaber, bio- ja suurjäätmed) kõigile jäätmevaldajatele kohustuslik.

1.3. Jäätmevaldaja register. Kas KOV-is on jäätmete tekkest ülevaate saamiseks kasutusel jäätmevaldaja register?

Edasijõudnu - veebipõhine register.

1.4. Koostöö taaskasutusorganisatsioonidega. Kas omavalitsusel on lepingud taaskasutusorganisatsioonidega saavutamaks pakendijäätmete kokku kogumise KOV territooriumilt?

Edasijõudnu - Lepingud taaskasutusorganisatsioonidega on uuendatud/sõlmitud viimase viie aasta jooksul.

1.5. Jäätmete edasise käitlemise korraldamine. Kuivõrd KOV panustab jäätmete tekkimise vähendamisse ja vältimisse ning on läbi mõelnud, mis saab kogutud jäätmetest?

Baastase - on kehtestatud nõuded jäätmeveo raames kogutud jäätmete edasiseks käitlemiseks.

1.6. Pakendijäätmete liigiti kogumine. Milline on pakendijäätmete liigiti kogumise võrgustik?

Baastase - minimaalse võrgustiku olemasolu (Pakendiseadus, paragrahv 171).

1.7. Korraldatud jäätmevedu. Kas KOV on taganud toimiva jäätmeveo sõlmides kontsessioonilepingu jäätmekäitlejaga?

Edasijõudnu - korraldatud jäätmeveo raames kogutakse jäätmed vähemalt kolmes jäätmeliigis: segaolme, paber- ja biojäätmed.

1.8. Jäätmejaamade lahtiolekuaegade paindlikkus. Kuivõrd jäätmejaamades toimub jäätmete vastuvõtt?

Baastase - vähemalt kolmel päeval nädalas sh ühel puhkepäeval. Kokku vähemalt 24 tundi.

1.9. Jäätmete liigiti vastuvõtt jäätmejaamades. Milliseid jäätmeliike jäätmejaamad liigiti vastu võtavad?

Eeskujulik - on loodud võimalused asjade korduskasutusse suunamiseks (tooted või tootekomponendid, mis ei veel jäätmeteks muutunud). Korduskasutus tähendab, et asja kasutatakse uuesti selle esialgsel otstarbel, seega aitab korduskasutus jäätmeteket vähendada või vältida. Korduskasutussüsteemi näide on mööbli või riiete viimine taaskasutuspooidesse.

1.10. Jäätmekorralduse info kodulehel. Kas elanikud on informeeritud jäätmehooldusteenuste sisust ja teenusepakkujatest?

Edasijõudnu - Omavalitsuse veebilehel on leitav informatsioon jäätmeteket vältivate tegevuste kohta.

2. KOHALIKE RESSURSSIDE KESTLIKU KASUTAMISE SOODUSTAMINE

2.1. Taastuvenergiaalade planeerimine. Kas omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on käsitletud taastuvenergiaalasid?

Puudulik

3. RINGMAJANDUSALANE TEAVITUSTEGEVUS

3.1. Elanikkonna jäätmemajanduse alase teadlikkuse tõstmine. Kas KOV teavitab elanikke ringmajanduse põhimõtetest ja vajalikkusest?

Eeskujulik – viiakse läbi vähemalt üks jäätmemajanduse alane teabepäev, kooluts, infotund või kampaania aastas.